Ezawriment ta' Rimedji Ordinarji

Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku

Art 469A tal-Kap 12

Art 469A(3)- Terminu ta' Dekadenza

Stharrig Gudizzjarju tal-PSC

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

(Sede Kostituzzjonali)

MHALLEF

ONOR. LORRAINE SCHEMBRI ORLAND
LL.D., M.Jur. (Eur. Law), Dip. Trib. Eccles. Melit.

Seduta ta' nhar it-Tlieta, 15 ta' Novembru 2016

Kawza Numru : 1
Rikors Kostituzzjonali Numru : 22/2016/LSO

Michael Borg (KI 380267M)

vs

Onor. Prim Ministru u Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ir-rikors Kostituzzjonali ta' Michael Borg datat 17 ta' Frar 2016 fejn esponew: -

Illi l-esponenti jahdem bhala 'senior foreman' taht id-dekasteru tal-Ministeru ghall-Familja u Soliderjeta` Socjali u jahdem gewwa r-Residenza San Vincenz De Paule;

Illi permezz ta' Cirkolari 2/2004[1] datata 14 ta' Jannar 2014 l-esponenti applika biex jippartecipa ghal sejha ta' *Principal Public Cleaning (recte: Cleansing) Officer* fi hdan il-Ministeru ghat-Trasport u Infrastruttura;

Illi fl-4 ta' Marzu 2014, ir-rikorrenti gie mgharraf li huwa kien gie fit-tielet [3] post u ghalhekk ma kienx maghzul ghall-post li applika ghalih;

Illi l-esponenti jirritjeni u ghandu provi li jindikaw li t-tqassim tal-marki bejn l-applikanti sar b'mod irregolari u abbuziv u kien ghalhekk minhabba konsiderazzjonijiet illegali li huwa ma kienx maghzul;

Illi minhabba f'hekk l-esponenti ressaq ilment kontra l-intimata Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku [PSC] peress li hija dina l-Kummissjoni li finalment taghti l-parir lill-intimat Prim Ministru dwar minn ikun ser jigi maghzul;

---

[1] *Recte*: 2/2014

Illi dan l-ilment lill-PSC sar l-ewwel fi zmien l-ghaxart [10] ijiem u sussegwentement fi zmien hamest [5] ijiem kif trid il-ligi;

Illi fiz-zewg okkazzjonijiet ir-rikorrenti rcieva korrispondenza li tindika li l-ilment tieghu ma kienx gustifikat;

Illi l-agir tal-intimati u senjatament il-process quddiem il-PSC kien wiehed li jikser id-drittijiet fundamentali tal-bniedem kif sanciti fil-Kostituzzjoni ta' Malta u dana ghaliex ir-rikorrenti wara li ressaq l-ilment tieghu biex ikun issindikat anqas biss inghata smigh xieraq sabiex isostni l-ilment tieghu. Illi l-esponenti anqas biss inghata opportunita` iressaq ix-xhieda li kellu in sostenn tal-ilment tieghu u wisq anqas kellu opportunita` jikkontrolla x-xhieda l-ohra li nstemghu quddiem il-PSC, jekk difatti instemghu xi xhieda. Illi mis-semplici ittra li rcieva r-rikorrenti wara li ressaq l-ilment huwa inkwetanti l-mod ta' kif tmexxew il-proceduri li skatta r-rikorrenti;

Illi kif ser jirrizulta waqt is-smigh tal-provi f’ dana l-umli rikors l-esponenti ma nghata ebda opportunita` biex jippartecipa effettivament fit-process mizmum mill-PSC u ghalhekk hawn gie vjolat principju tad-dritt naturali wkoll ta’ *audi alteram parte* in kwantu r-rikorrenti ma kellu ebda opportunita` jiddefendi il-kaz tieghu;

Illi bl-agir taghhom l-intimati kisru d-dispozizjoni tal-artikolu 39[2] tal-Kostituzjoni ta' Malta kif riflessa f'Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea ghad-Drittijiet tal-Bniedem billi ma provdewx 'a fair trial’ lill-esponenti;

Illi interpellati sabiex jirregolarizzaw il-pozizjoni taghhom b'ittra ufficjali datata 3 ta' Frar 2016, l-intimati baqghu inadempjenti u ghalhekk kellhom isiru dawn il-proceduri;

Jghidu ghalhekk l-intimati ghaliex ma ghandhiex dina l-Onor. Qorti jghogobha:-

1. Tiddikjara li bl-agir taghhom l-intimati kisru d-dispozizzjoni tal-artikolu 39[2] tal-Kostituzjoni ta' Malta kif rifless fl-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea ghad-Drittijiet tal-Bniedem u dana meta gie vjolat u mhux rispettat principju ta' dritt naturali billi r-rikorenti ma nghatax smigh xieraq quddiem l-intimati ghaliex anqas thalla jippartecipa fil-process li skatta u talab li jsir huwa stess;

2. Tordna li l-process quddiem il-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku in kwistjoni jerga' jsir b'mod korrett u fih jithalla jippartecipa r-rikorrenti b'rispett lejn id-dettami tad-Drittijiet tal-Bniedem kif protetti fil-Kostituzjoni ta' Malta;

3. Taghti kwalsiasi **rimedju effetiv** fic-cirkostanzi;

Bl-ispejjez.

Rat li dan ir-rikors gie appuntat ghas-seduta tas-17 ta' Marzu 2016.

Rat ir-risposta tal-Prim Ministru u tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku datata 10 ta' Marzu 2016 a fol 5 tal-process fejn esponew:

1. Illi *in linea* preliminari l-esponenti jirrilevaw li in kwantu l-lanjanza tar-rikorrent hija ppernjata fuq l-allegat ksur ta' principji ta' gustizzja naturali, huwa kellu mezzi xierqa ta' rimedju ghall-ksur allegat *a tenur* tal-artikolu 469 A tal-Kodici tal-Organizzazzjoni u Procedura Civili (Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta). Kif se jirrizulta mill-gbir tal-provi, ir-rikorrent originarjament ressaq l-ilment tieghu quddiem it-Tribunal ta' Revizjoni Amministrattiva li b'sentenza moghtija fit-2 ta' Frar 2016 iddecieda li m'ghandux il-kompetenza li jirrevedi atti amministrattivi li jistghu jigu riveduti skont l-artikolu 469A tal-imsemmi Kap. 12 u ghaldaqstant astjena milli jiehu konjizzjoni ulterjuri tar-rikors ta' Michael Lawrence Borg. Bir-rispett dovut, il-proceduri straordinarji kostituzzjonali odjerni ma jistghux iservu biex, kif qieghed jittenta jaghmel ir-rikorrent, jirrimedjaw ghan-nuqqas tieghu li jutilizza a *tempo debito* r-rimedji *'ordinarji'* disponibbli ghalih. Hija ghaldaqstant l-umli fehma tal-esponenti li din l-Onorabbli Qorti ghandha tirrifjuta li tezercita s-setghet taghha skont il-proviso tal-Artikolu 46(2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u tal-proviso ta' l-Artikolu 4(2) tal-Kap. 319;

2. Illi dejjem *in linea* preliminari u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-Onorevoli Prim' Ministru mhux legittimu kontradittur f'dawn il-proceduri;

3. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suepost, l-allegazzjonijiet u t-talbiet tar-rikorrent kif dedotti fir-rikors in risposta huma lkoll infondati fil-fatt u fid-dritt *stante* li mhux minnu li gew u/jew qed jigu lezi d-drittijiet fundamentali tieghu kif allegat minnu u dan ghar-ragunijiet

segwenti li qeghdin hawn jigu elenkati minghajr pregudizzju ghal xulxin:

4. Illi fl-ewwel lok, l-esponenti jisfqu li l-artikolu 39(2) tal-Kostituzzjoni ta Malta kif ukoll l-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea ghad-Drittijiet tal-Bniedem invokati mir-rikorrent huma inapplikabbli fic-cirkostanzi odjerni *stante* li d-dritt pretiz mir-rikorrent ma jista' bl-ebda mod jigi meqjus dritt jew obbligu civili *a tenur* tal-imsemmija dispozizzjonijiet;

5. Illi bla hsara ghall-premess, l-esponenti jirrespingu kull allegazzjoni li *'bl-agir taghhom l-intimati kisru d-dispozizzjoni tal-artikolu 39(2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta kif riflessa fl-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea ghad-Drittijiet tal-Bniedem billi ma provdewx 'fair trial'* lir-rikorrent kif allegat minnu;

6. Illi huwa risaput illi *"natural justice does not generally demand orality"'* izda biss id-dritt ta' persuna li tressaq il-kaz taghha;

7. Illi effettivament ir-rikorrent inghata opportunita` shiha jressaq il-kaz tieghu. Izda wara l-investigazzjonijiet taghha, fid-19 ta' Mejju 2014 il-Kummissjoni intimata infurmat lir-rikorrent Borg li ma rrizultax li kien hemm ragunijiet validi li jiggustifikaw l-ilment tieghu. Madanakollu huwa rega' inghata c-cans jirreplika ghad-decizjoni tal-Kummissjoni tad-19 ta' Mejju 2014 f' hamest ijiem tax-xoghol f'kaz li huwa kien tal-fehma li hemm fatti materjali li huma marbutin mal-punti diga` mressqa minnu li jistghu jwasslu biex il-Kummissjoni tibdel id-decizjon taghha.

Permezz ta' *e-mail* datata 20 ta' Mejju 2014 ir-rikorrent odjern tenna l-istess argumenti u talab lill-intimata Kummissjoni tirrevedi l-pozizzjoni taghha. Wara li l-Kummissjoni regghet qieset bir-reqqa l-ilment tar-rikorrent odjern, sabet li l-Bord tal-Ghazla mexa b'mod gust u bl-istess kejl mal-kandidati kollha fil-process tal-ghazla u li l-marki gew allokati abbazi tal-kwalifici, l-gharfien u l-esperjenza tal-individwu, wara li kull kandidat gie mistoqsi l-istess sett ta' mistoqsijiet u ghadaqstant ikkonfermat il-konkluzjoni preliminari taghha tad-19 ta' Mejju 2014 fis-sens li ma kienx hemm ragunijiet validi li jiggustifikaw bidla fir-rizultat;

8. Illi bir-rispett dovut, huwa manifest li l-uniku ghan tar-rikorrent permezz ta' dawn il-proceduri straordinarji kostituzzjonali huwa li jittenta jhassar jew 'jappella' mid-decizjoni tal-intimata Kummissjoni;

9. Illi jsegwi ghalhekk li kull allegat ksur tal-artikolu 39(2) tal-Kostituzzjoni ta' Matla u tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea ghad-Drittijiet tal-Bniedem huwa infondat u nsostenibbli;

10. Illi dejjem minghajr pregudizzju ghas-suespost, ma hemm l-ebda lok ghal rimedju kif mitlub mir-rikorrenti;

Salv eccezzjonijiet ulterjuri;

Ghaldaqstant u *in vista* tas-suespost, l-esponenti jitolbu bir-rispett li din l-Onorabbli Qorti joghgobha tichad it-talbiet kollha tar-rikorrent, bl-ispejjez kontra tieghu.

Rat il-verbal tas-seduta tal-Hamis, 17 ta' Marzu 2016 fejn meta ssejhet il-kawza dehret Dr Sarah Portelli ghall-intimati, u r-rapprezentanta tal-Public Service Commission Josianne Borg Sammut. Deher ir-rikorrent mhux assistit. Fuq talba tal-intimati, il-Qorti ordnat l-allegazzjoni tal-atti tal-proceduri li sehhew quddiem it-Tribunal ta’ Revizjoni Amministrattiva (Mag. Charmaine Galea) Rik. Nru. 51/2014 u minn din is-sentenza ma sarx appell. Il-Qorti ordnat l-inverzjoni tal-provi fuq l-ewwel eccezzjoni preliminari u halliet il-kawza ghall-provi tal-istess intimati permezz ta’ affidavits u provi dokumentarji fuq din l-ewwel eccezzjoni ghas-26 ta’ April 2016 fid-9:30a.m. Il-kawza giet posposta. Meta rega’ ssejjah ir-rikors deher Dr Edward Gatt ghar-rikorrent prezenti li ha konjizzjoni ta’ dan il-verbal. Dehret ukoll ir-rapprezentanta tal-PSC. Ir-rikors gie differit ghas-26 ta’ April 2016 fid-9:30a.m. Rat il-verbal tas-seduta tal-Hamis, 14 ta' Lulju 2016 fejn meta ssejjah ir-rikors deher ir-rikorrent assistit minn Dr Edward Gatt. Prezenti Dr Josianne Borg Sammut bhala rapprezentanta tal-Public Service Commission. Xehed bil-gurament tieghu Joseph Callus, liema xhieda giet registrata fuq is-sistema eletronika. Waqt ix-xhieda ta’ Joseph Callus dahlet fl-Awla Dr Sarah Portelli ghall-Avukat Generali. Dr Portelli rrilevat li l-kawza thalliet ghall-provi tal-intimat fuq l-ewwel eccezzjoni u ghalhekk m'ghandhomx jinstemghu provi fuq il-mertu f’ dan l-istadju. Ir-rikorrent iddikjara li huwa m'ghandux provi xi jressaq fuq l-ewwel eccezzjoni mghotija salv ghall-argumentazzjoni legali. Ix-xhieda ngunti ghas-seduta tallum: David Bonello, Dione Gravina u Dr Josianne Borg Sammut prezenti fl-Awla, gew infurmati li x-xhieda

taghhom mhix rikjesta llum minhabba dan ivverbalizzat u huma gew ezenorati milli jixhdu f'din is-seduta. Il-Qorti awtorizzat lill-partijiet, ghandhom jibdew l-intimati, sabiex iressqu noti fuq l-ewwel eccezzjoni, sal-15 ta' Settembru 2016, u r-rikorrent ghandu sal-15 ta' Ottubru 2016 ghan-nota responsiva. Ir-rikors gie differit ghas-sentenza fuq l-ewwel (1) eccezzjoni preliminari ghall-15 ta' Novembru 2106 fid-9:30a.m.

Rat in-nota ta' l-intimati *a tenur* tad-digriet tal-Qorti tal-14 ta' Lulju 2016.

Rat li minkejja dak ivverbalizzat fis-seduta tal-14 ta' Lulju 2016 ir-rikorrent baqa' ma pprezentax nota ta' sottomissjonijiet.

Hadet konjizzjoni tal-provi prodotti.

II. <u>KONSIDERAZZJONIJIET</u>

Illi din hija sentenza *in parte* fuq l-ewwel eccezzjoni sollevata mill-intimati fejn stiednu lil din il-Qorti fit-termini tal-**artikolu 46(2) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 4(2) tal-Konvenzjoni** sabiex tiddeklina li tezercita s-setghet kostituzzjonali taghha f'din il-kawza.

Illi bir-rikors tieghu, ir-rikorrent qed jilmenta li sofra lezjoni fid-drittijiet fondamentali tieghu fit-termini tal-**Artikolu 39(2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta,** aktar 'il quddiem imsejjah **"Il-Kostituzzjoni"** u tal-**Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea**

ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem - Kap. 319 tal-Ligijiet ta' Malta, 'il quddiem imsejjah "**Il-Konvenzjoni**" minhabba li ma nghatax smigh xieraq fi proceduri li istitwixxa quddiem il-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku (il-quddiem imsejjah **il-Kummissjoni).** Qed jitlob ukoll li din il-Qorti tordna li l-process quddiem il-Kummissjoni jerga' isir b'mod korrett fejn jithalla jippartecipa fihom.

Illi l-Intimat oppona ghat-talbiet, preliminarjament billi r-rikorrent ghadu ma ezawriex ir-rimedji ordinarji, li l-Prim Ministru mhuwiex il-legittimu kontradittur, u sussidjarjament fil-mertu, billi d-dritt vantat m'huwiex dritt jew obbligu civili fit-termini preskritti fl-artikoli kostituzzjonali u konvenzjonali ccitati mir-rikorrent dawn mhumiex applikabbli ghall-kaz tieghu. Inoltre fis-sustanza, rrespingew l-allegazzjonijiet bhala infondati fattwalment u fid-dritt.

Fatti u Provi

Illi ghal dak li hu rilevanti ghal din is-sentenza, jirrizulta mill-atti li r-rikorrent jahdem bhala *senior foreman* fl-Isptar San Vincenz de Paule. Fis-sena 2014 applika ghall-post ta' *Principal Public Cleansing Officer* fi hdan il-Ministeru ghat-Trasport u Infrastruttura izda ma ntghazilx. Hu ressaq ilment mal-Public Service Commission dwar l-ghazla finali tal-Bord tas-selezzjoni, izda l-Kummissjoni rrifjutat it-talba tieghu ghar-revizjoni tar-rizultanzi u dan minghajr lanqas biss inghata smigh quddiem il-Kummissjoni.

Konsegwentement fit-23 ta' Gunju 2014 pprezenta rikors quddiem it-Tribunal ta' Revizjoni Amministrattiva (Rik

51/14/CG fl-ismijiet *Michael Lawrence Borg v Direttur Generali tal-Ministeru tat-Trasport u Infrastruttura u b'Digriet tas-6 ta' Marzu 2015 gie kjamat in kawza l-Onorevoli Prim Ministru)* fejn talab li jigi sindakat id-decizjoni ta' hatra u jinghata rimedju a tenur tal-artikolu 15 tal-Kap 490 tal-Ligijiet ta' Malta fis-sens li l-ghazla ta' xoghol ta' *Cleansing Officer* skont ic-cirkolari 2/2014 datata l-14 ta' Jannar 2014 terga' ssir mill-gdid u l-marki jinghataw kif l-applikanti jkun haqqhom.

Illi b'sentenza tat-2 ta' Frar 2016 gie deciz mit-Tribunal li ma kellux il-kompetenza *rationae materiae* biex jiddeciedi t-talbiet tar-rikorrent u konsegwentement astjena mill-kaz. Ma kienx hemm appell minn din is-sentenza.

Ir-rikorrent xehed permezz ta' **affidavit** a fol 23, fejn spjega il-fatti kif esposti fir-rikors promotur. Qal li fis-sena 2014 applika ghall-post ta' *Principal Public Cleansing Officer* bis-sejha MTI-HR 2-2014 taht id-dekasteru tal-Ministru tat-Trasport u Infrastruttura. Sarlu l-*interview* u gie fil-hames post ghal dak li kellu x'jaqsam maz-zoni turistici u fit-tielet post kwantu ghall-qasam tat-trasport. Hu deherlu li kien hemm abbuzi fil-process tal-ghazla u ressaq ilment ufficjali f'dan is-sens mal-PSC (**Dok MB2).** L-ilment tieghu gie rifjutat izda inghata l-opportunita' li jerga' jressaq l-ilment tieghu *entro* terminu prefiss. Madanakollu l-ilment tieghu rega' gie respint. F'ebda hin ma nghata smigh *viva voce* quddiem il-Kummissjoni fejn seta' jressaq xhieda u provi biex jirribatti l-konkluzjonijiet milhuqa mill-Kummissjoni li gew imfissra fl-ewwel ittra ta' rifjut.

L-eccezzjoni dwar in-Nuqqas ta' Ezawriment ta' Rimedji Ordinarji

Illi fis-sustanza l-intimati eccipew li "*in kwantu l-lanjanza tar-rikorrent hija ppernjata fuq l-allegat ksur ta' principji ta' gustizzja naturali, huwa kellu mezzi xierqa ta' rimedju ghall-ksur allegat a tenur tal-***artikolu 469 A tal-Kodici tal-Organizzazzjoni u Procedura Civili** *(Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta)."*

Illi b'din l-eccezzjoni l-intimati qed jistiednu lil din il-Qorti biex tiddeklina milli tezercita l-gurisdizzjoni kostituzzjonali taghha a **tenur tal-Artikolu 4(2) tal-Kap 319 u tal-artikolu 46(2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta.**

Il-*proviso* ghall-**artikolu 46(2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta** jgħid eżattament hekk:

"*Iżda l-Qorti tista' jekk tqis li jkun desiderabbli li hekk tagħmel, tirrifjuta li teżerċita s-setgħat tagħha skont dan is-sub-artikolu f'kull każ meta tkun sodisfatta li meżżi xierqa ta' rimedju għal ksur allegat huma jew kienu disponibbli favur dik il-persuna skont xi liġi oħra*" (Hekk ukoll f'dan is-sens l-Artikolu 4(2) tal-Kapitolu 319).

Hu pacifiku li l-akkoljiment *o meno* ta' eccezzjoni ibbazata fuq dan il-*proviso* jew addirittura l-applikazzjoni *ex officio* tal-*proviso* hu fid-diskrezzjoni ta' din il-Qorti. Din id-diskrezzjoni ghandha tigi uzata bi prudenza biex, min-naha l-wahda l-Prim'Awla kif ukoll il-Qorti Kostituzzjonali ma jigux inondati b'kawzi li jistghu jigu determinati mill-Qrati

fil-kompetenza ordinarja taghhom, u min-naha l-ohra, c-citaddin ma jigix ipprivat mir-rimedji li hu ghandu dritt ghalihom taht il-Kostituzzjoni jew taht il-Kap.319 tal-Ligijiet ta' Malta.

Illi din l-eccezzjoni tesprimi s-salvagwardja procedurali li qabel ma wiehed jintavola kawza kostituzzjonali ghandu jezawrixxi kull rimedju civili possibbli u hija intiza biex thalli r-rimedju kostituzzjonali ghal dawk il-kawzi verament meritevoli ta' din il-procedura specjali.

Illi izda d-diskrezzjoni li l-Qorti tagħżel li tieħu fis-sens jekk twettaqx jew le s-setgħat tagħha kostituzzjonali biex tisma' kawża għandha tiġi eżerċitata b'mod li fejn jidher li hemm jew sejjer ikun hemm ksur serju ta' drittijiet fondamentali, l-Qorti xxaqleb lejn it-twettiq ta' dawk is-setgħat; [2]

Illi kif inghad ghadd ta` drabi, l-ezistenza ta` rimedju iehor lill-parti li tressaq azzjoni ta` allegat ksur ta` jedd fondamentali taht il-Kostituzzjoni jew taht il-Konvenzjoni ghandha tirrizulta lill-Qorti bhala stat ta` fatt attwali u oggettiv. Kemm hu hekk, huwa biss meta jew jekk jirrizulta lill-Qorti bhala fatt li (kien) jezisti rimedju iehor effettiv lir-rikorrent li l-Qorti tista` tiddelibera jekk ghandhiex twarrab milli tezercita s-setghat taghha li tisma` l-ilment imressaq quddiemha. F`kaz li ma jirrizultax li kien hemm rimedju iehor xieraq, il-Qorti trid tiehu konjizzjoni tal-ilment, u f`kaz li kien hemm rimedju iehor, il-Qorti xorta wahda jibqaghlha s-setgha li tiddeciedi li ma ccediex l-ezercizzju tas-setgha taghha.

[2] Kost. 14.5.2004 fil-kawża fl-ismijiet **David Axiaq vs Awtorita' Dwar it-Trasport Pubbliku**

Il-qorti taghmel riferenza ghas-sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali moghtija fis-7 ta' Marzu, 1994 fil-kawza fl-ismijiet ***Dr. Mario Vella v. Joseph Bannister nomine***, fejn mir-rassenja tas-sentenzi hemm citati nisslet is-segwenti linji gurisprudenzjali in materja:

"(a) Meta huwa car li hemm mezzi ordinarji disponibbli ghar-rikorrent biex ikollu rimedju ghad-dannu li qed jillamenta, bhala principju generali dawn ghandhom jigu adoperati, u r-rikors ghall-organi gudizzjarji ta' natura kostituzzjonali ghandu jsir wara li l-ordinarji jigu ezawriti jew meta ma humiex disponibbli.

(b) Din il-Qorti Kostituzzjonali sakemm ma jirrizultawx ragunijiet serji u gravi ta' illegalita` jew ta' gustizzja jew ta' zball manifest, ma tiddisturbax l-ezercizzju ta' diskrezzjonalita` ta' l-ewwel Qorti konferit mill-Artikolu 46 (2) tal-Kostituzzjoni.

(c)Kull kaz ghandu l-fattispecie partikolari tieghu.

(d)Meta r-rikorrent ma jkunx ghamel uzu minn rimedju li setgha kellu, dan ma jfissirx li l-Qorti ghandha tikkonsidra li m'ghandiex tezercita l-gurisdizzjoni taghha jekk, dak il-possibli rimedju ma kienx pero` se jirrimedja hlief in parti l-lanjanzi tar-rikorrent

(e)Meta r-rikorrent ma jkunx ezawrixxa r-rimedji ordinarji, jekk pero' dan in-nuqqas ikun ikkontribwixxa ghalih l-operat

ta' haddiehor, allura ma jkunx desiderabbli li l-Qorti tieqaf u ma tipprocedix bit-trattazzjoni tal-kaz.

(f)Meta l-ewwel Qorti tezercita d-diskrezzjoni taghha u tieqaf mit-trattazzjoni minghajr ma tezamina l-materja necessarja li fuqha dik id-diskrezzjoni ghandha tigi ezercitata, il-Qorti tat-tieni grad ghandha twarrab dik id-diskrezzjoni."

Illi kif gie ribadit fis-sentenza tat-30 ta' Ġunju 2005, fl-ismijiet ***Tretyak v. Direttur taċ-Ċittadinanza u Expatriate Affairs***[3] konfermata mill-Qorti Kostituzzjonali fis-16 ta' Jannar 2006 gie ribadit :-

"*Illi meta jissemma li jkun hemm rimedju ieħor xieraq, irid jintwera li dan ikun rimedju aċċessibbli, xieraq, effettiv u adegwat biex jindirizza l-ksur jew theddid ta' ksur lamentat*[4]*. M'hemmx għalfejn li, biex jitqies bħala effettiv, ir-rimedju jintwera bħala wieħed li ser jagħti lir-rikorrent suċċess garantit, biżżejjed li jintwera li jkun wieħed li jista' jiġi segwit b'mod prattiku, effettiv u effikaċi*[5]*. L-eżistenza li tassew ikun (jew kien) hemm rimedju alternattiv xieraq trid tintwera mill-intimat li fuqu jaqa' l-piż tal-prova biex jikkonvinċi lil din il-Qorti biex tagħżel li ma teżerċitax is-setgħat tagħha biex tisma' l-kawża.*"

Illi hija l-parti li qed tallega li ma gewx ezawriti r-rimedji ordinarji li jistghu jkunu disponibbli ghaliha li ghandha l-

---

[3] Rik. Kost. Nru. 22/05JRM

[4] Ara Kost. 5.4.1991 fil-kawża fl-ismijiet **Vella vs Kummissarju tal-Pulizija et** (Kollez. Vol: LXXV.i.106)

[5] P.A Kost. 9.3.1996 fil-kawża fl-ismijiet **Clifton Borg v Kummissarju tal-Pulizija** (mhix pubblikata)

oneru li tissodisfa lill-qorti li r-rimedju indirizzat kien wiehed effettiv kemm fit-teorija kif ukoll fil-prattika. L-intimat issottometta li f'dan il-kaz ir-rikorrent ghandu disponibbli ghalih r-rimedju previst bl-artikolu **469A tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta.**

Dan l-artikolu jiddisponi dwar rimedju ta' stharrig tal-validita' ta' għemil amministrattiv mill-Qrati ordinarji li ghandhom il-gurisdizzjoni li jiddikjaraw tali għemil null, invalidu jew mingħajr effett u dan biss:

"(a) meta l-għemil amministrattiv jikser il-Kostituzzjoni;

(b) meta l-għemil amministrattiv ikun ultra vires għal xi raġuni minn dawn li ġejjin:

(i) meta dak l-għemil jitwettaq minn awtorità pubblika li ma tkunx awtorizzata sabiex twettqu;

Jew

(ii) meta l-awtorità pubblika tkun naqset milli tosserva l-prinċipji tal-ġustizzja naturali jew ħtiġiet proċedurali mandatorji fit-twettiq tal-għemil amministrattiv jew fid-deliberazzjonijiet ta’ qabel dwar dak l-għemil; jew

(iii) meta l-għemil amministrattiv jikkostitwixxi abbuż tas-setgħa tal-awtorità pubblika billi dan isir għal għanijiet mhux xierqa jew jissejjes fuq konsiderazzjonijiet mhux rilevanti;

(iv) meta l-għemil amministrattiv ikun imur mod ieħor kontra l-liġi." (Art.469A(1) tal-Kap.12)."

L-artikolu 469A (2) imbaghad jiddefinixxi "**għemil amministrattiv"** : *" il-ħruġ ta' kull ordni, liċenza, permess, warrant, deċiżjoni jew ir-rifjut għal talba ta' xi persuna li jsir minn awtorità pubblika, iżda ma tinkludix xi ħaġa li ssir bl-għan ta' organizzazzjoni jew amministrazzjoni interna fl-istess awtorità";* u "**awtorità pubblika"** tfisser "*il-Gvern ta' Malta, magħdudin il-Ministeri u dipartimenti tiegħu, awtoritajiet lokali u kull korp magħqud kostitwit permezz ta' liġi."*

Ikkonsidrat li fil-kaz in ezami r-rikorrent qed jimpunja d-decizjoni tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku fejn cahhdet l-ilment tieghu minghajr ma nghatalu l-opportunita' li jinstema' oralment quddiem il-Kummissjoni u li jressaq ix-xhieda u l-provi tieghu sabiex jirribatti l-fatti u l-konkluzjonijiet milhuqa mill-Kummissjoni fil-kaz tieghu. Skont l-istess rikorrent, il-process kollu quddiem il-Kummissjoni kien leziv tal-principji ta' dritt naturali tal-*audi alteram partem* in kwantu ma nghatax l-opportunita' li jiddefendi l-kaz tieghu u jippartecipa fil-process quddiem il-Kummissjoni.

Illi ma hemmx dubbju li l-ilment tar-rikorrent jinkwadra fl-azzjoni gudizzjarja regolata bl-artikolu **469A tal-Kap 12** partikolarment is-subartikoli **469A(1) (b)(ii).**

Illi izda, ghal dak li jirrigwarda l-artikolu **469A(1)(b)**, inkluz ghalhekk, is-subinciz (ii), ghandu jinghad li l-legislatur

jimponi terminu perentorju ta' sitt xhur ghall-azzjoni gudizzjarja, liema terminu jiddekorri minn meta min ikollu interess isir jaf jew seta' jsir jaf, skont liema jiġi l-ewwel, b'dak l-għemil amministrattiv.(**Art 469A(3)tal-Kap 12).**

Illi huwa llum il-ġurnata stabbilit, li ż-żmien ta' sitt xhur imsemmi fl-artikolu 469A(3) tal-Kap 12 huwa wieħed ta' dekadenza[6]. Dan ifisser li tali terminu ma jiġix interrott jew sospiż bħalma jiġri fil-każ ta' terminu ta' preskrizzjoni. Fi kliem ieħor, l-atti ġudizzjarji li normalment jitqiesu bħala tajbin biex jinterrompu ż-żmien preskrittiv, jew il-fatt li jkunu għaddejjin diskussjonijiet bejn il-partijiet wara li jkun sar l-għemil amministrattiv ma jservu xejn biex iżommu l-mogħdija tas-sitt xhur li ssemmi l-liġi.

L-Ewwel Konsiderazzjoni

Illi ma hemmx dubbju li fil-kaz odjern dan it-terminu skada u ghalhekk l-ewwel kunsiderazzjoni li din il-Qorti trid tagħmel huwa dwar l-accessibiita' tar-rimedju *stante* li l-istess rikorrent ma agixxiex tempestivament fit-termini tal-artikolu 469A(1)(b)(ii). Ma hemmx dubbju li fejn seta' ittieħed rimedju abbazi ta' dan is-subartikolu, dan m'ghadux possibbli billi ż-żmien statutorju biex jintalab huwa maghluq.

Illi, fil-fehma ta' din il-qorti l-eżistenza ta' rimedju ieħor trid titqies fiż-żmien tal-allegat ksur tal-jedd fondamentali li

[6] Ara fost l-oħrajn, P.A. RCP 2.2.2000 fil-kawża fl-ismijiet **Gerard Żammit vs Awtorita' tal-Ippjanar et** (mhix ippubblikata); P.A. RCP 5.4.2001 (in parte) fil-kawża fl-ismijiet **David Crisp vs Korporazzjoni Telemalta** (mhix ippubblikata) ; u App. Ċiv. 31.5.2002 fil-kawża fl-ismijiet **Zamboni et noe vs Direttur tal-Kuntratti et** (Kollez. Vol: LXXXVI.ii.313).

dwaru jitressaq l-ilment, u mhux fiż-żmien li jkun tressaq l-lment kostituzzjonali jew konvenzjonali[7]. M'huwiex mogħti lil persuna l-benefiċċju li l-ewwel tħalli jgħaddi għalxejn iż-żmien li fih setgħet tieħu r-rimedju għall-ksur tal-jedd tagħha, u mbagħad tressaq ilment kostituzzjonali jew konvenzjonali dwar l-istess ksur bħallikieku l-proċedura kostituzzjonali jew konvenzjonali kienet xi rimedju *in extremis* li wieħed jista' jirrikorri għalih biex isewwi żball jew nuqqas li ma messux twettaq qabel[8].

Illi fil-qasam tal-istħarriġ tal-eżistenza ta' rimedji oħrajn xierqa, jinsab stabbilit li "*With respect to the way in which and the time-limits within which proceedings must be instituted, national law is decisive. If in his appeal to a national court an applicant has failed to observe the procedural requirements or the time-limits, and his case has accordingly been rejected, the local remedies rule has not been complied with. ... The interpretation and application of the relevant provisions of national law in principle belong to the competence of the national authorities concerned*"[9]. Dak li jingħad dwar it-teħid tar-rimedji quddiem l-awtoritajiet nazzjonali qabel ma wieħed jista' jmexxi każ quddiem il-Qorti ta' Strasbourg[10] jidher li jista', fil-qafas ġenerali, jgħodd ukoll għall-kwestjoni tat-teħid tar-rimedji "ordinarji" qabel ma wieħed jmexxi 'l quddiem bil-proċedura speċjali tal-ilment dwar ksur ta' jedd fondamentali quddiem il-Qrati nazzjonali.

---

[7] Kost. 9.10.2001 fil-kawża fl-ismijiet **Paul McKay vs Kummissarju tal-Pulizija et.**

[8] Ara Kost. 25.6.1999 fil-kawża fl-ismijiet **Spiteri vs Chairman Awtorita' tal-Ippjanar et** (Kollez. Vol: LXXXIII.i.201)

[9] Van Dijk, van Hoof, van Rijn, Zwaak op cit, § 2.2.10.3, f'paġ. 134

[10] Art. 35(1) tal-Konvenzjoni

It-tieni konsiderazzjoni hija fis-sens li l-ilment odjern huwa indirizzat fil-kuntest tal-proceduri mizmuma mill-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku li hija imwaqqfa mill-Kostituzzjoni ta' Malta.

Illi kkonsidrat li l-Kostituzzjoni nfisha kkrejat il-makkinarju biex jigu regolati r-relazzjonijiet bejn l-Ezekuttiv u s-servizz pubbliku fil-Kapitolu X taghha, b'mod partikolari fit-twaqqif tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku.

Skont l-**artikolu 115 tal-Kostituzzjoni ta' Malta** jiddisponi li:

"115. *Il-kwistjoni jekk –*
(a) il-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku tkunx qdiet validament xi funzjoni mogħtija lilha bi jew skont din il-Kostituzzjoni;
- omissis -
ma għandhiex tiġi eżaminata minn ebda qorti."

Izda dan hu marbut mal-**artikolu 124(10) tal-istess Kostituzzjoni** li jiddisponi:

"(10) Ebda disposizzjoni ta' din il-Kostituzzjoni illi xi persuna jew awtorità ma tkunx suġġetta għad-direzzjoni jew kontroll minn xi persuna jew awtorità oħra fl-eżerċizzju ta' xi funzjonijiet skont din il-Kostituzzjoni ma għandha tiftiehem bħala li tipprekludi qorti milli teżerċita ġurisdizzjoni dwar xi kwistjoni jekk dik il-persuna jew awtorità tkunx qdiet dawk il-funzjonijiet skont din il-Kostituzzjoni jew xi liġi oħra."

Ikkonsidrat li ghalkemm ir-rikorrent qed jilmenta minn ksur tad-dritt tieghu ghas-smigh xieraq, dan hu pernjat fuq il-principju tal-*audi alteram partem* li hu principju tal-gustizzja naturali li huwa sindakabbli mill-Qrati ordinarji.

Illi dan qed jinghad ghaliex il-gurisprudenza taghna taghmel distinzjoni bejn l-kompetenza civili u l-kompetenza Kostituzzjonali fil-kuntest tal-artikolu 469A(1)(a) tal-Kap 12 fuq citat u fejn illum hu assodat li dan is-subartikolu ma japplikax ghall-allegat ksur tad-disposizzjonijiet li jirregolaw id-drittijiet u libertajiet fondamentali tal-bniedem. Kif fuq spjegat il-kaz tallum jaqa' taht l-artikolu 469A(1)(b)(ii) u mhux is-subinciz 1(a).

Dan gie ravvizat mill-Qorti tal-Appel fil-kaz **David Gatt v Prim Ministru Hon. Edward Fenech Adami et** (deciz fis-6 ta' Settembru 2010) :

"15. Mhux validu, ghalhekk, l-argument illi billi subartikolu (1) tal-paragrafu (a) ta' l-Artikolu 469A tal-Kap. 12 jghid illi jista' jsir stharrig gudizzjarju 'meta l-għemil amministrattiv jikser il-Kostituzzjoni', allura dan ifisser illi għemil amministrattiv jista' jigi dikjarat null, invalidu u minghajr effett <u>meta dak l-għemil jikser il-Kostituzzjoni inkluz b'hekk anke disposizzjonijiet dwar drittijiet fundamentali tal-bniedem</u>. Il-Qorti Kostituzzjonali, fil-kawza fl-ismijiet ***Christopher Hall v. Direttur tad-Dipartiment ghall-Akkomodazzjoni Socjali****, deciza fit-18 ta' Settembru 2009, diga` kellha okkazzjoni tikkunsidra fil-fond il-fallacita` ta' dan l-argument u waslet ghall-konkluzjoni illi:*

'*Fi kliem iehor ... ... l-appellanti ... ... ma setghux jifthu kawza ordinarja ghal stharrig gudizzjarju taht is-subartikolu 1(a) ta' l-Artikolu 469A tal-Kap. 12 u jallegaw ksur tad-drittijiet fundamentali taghhom protetti taht il-Kostituzzjoni, ghax dak is-subartikolu jirreferi ghal ksur tal-Kostituzzjoni minn għemil amministrattiv li (i) ma jkunx jammonta ghall-ksur, ossia allegat ksur, tad-drittijiet fundamentali kif protetti bl-Artikolu 33 sa 45 tal-istess Kostituzzjoni, u li (ii) ai termini ta' l-istess Kostituzzjoni ikun jista' jigi mistharreg mill-qrati ordinarji. U, bl-istess argument – cioe` li wiehed ghandu jzomm il-kompetenza kostituzzjonali u l-kompetenza civili separati u distinti – il-kliem "imur mod iehor kontra l-ligi" fis-subartikolu 1(b)(iv) tal-Art. 469A jirreferi ghal kwalsiasi ligi ad eskluzjoni tad-disposizzjonijiet tal-Konvenzjoni kif inkorporati fil-Kap. 319."* (sottolinear ta' dik il-Qorti Kostituzzjonali.)

Illi *"Il-principju kellu dejjem ikun illi l-kompetenza kostituzzjonali u l-kompetenza civili kellhom jibqghu separati u distinti anke ghaliex ir-rikors taht kull kompetenza hu regolat bi proceduri appoziti b'finalita` ta' rimedju mhux dejjem identiku. Kif gia gie rilevat f'gudikati ohra, ir-rimedju taht l-Artikolu 469A taht certi aspetti kien wiehed limitat waqt li l-Qorti Kostituzzjonali ma kellha ebda limitu fl-ghazla tar-rimedju xieraq li setghet takkorda."* (**Emmanuel Ciantar vs Kummissarju tal-Pulizija, deciza** mill-Qorti Kostituzzjonali fit-2 ta' Novembru 2001[11]).

---

[11] Din is-sentenza giet ikkwotata b'approvazzjoni mill-Qorti Kostituzzjonali fis-sentenza **Christopher Hall et v. Direttur tad-Dipartiment ghall-Akkomodazzjoni Socjali et** deciza fit-18 ta' Settembru 2009.

Ghaldaqstant fil-kaz ta' **David Gatt** fuq citat gie konkluz li la l-Prim Awla u lanqas dik il-Qorti m'ghandhom gurisdizzjoni li f'proceduri istitwiti abbazi tal-**artikolu 469A tal-Kap 12** jindagaw jekk giex miksur d-dritt fundamentali ta' smigh xieraq kif protett mill-Kostituzzjoni u mill-Konvenzjoni Ewropea.

Illi ghalhekk jirrizulta li l-gurisdizzjoni tal-Qrati ordinarji f'kaz ta' stharrig gudizzjarju tal-għemil tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku huwa limitat u jeskludi stharrig abbazi ta' ksur jew allegat ksur tad-drittijiet protetti mill-artikoli 35 sa 45 tal-istess Kostituzzjoni.

Madanakollu minn rassenja tal-gurisprudenza nostrana, l-Qrati ordinarji mhumiex prekluzi milli jissindikaw il-Kummissjoni ta' nuqqas ta' osservanza tal-principji ta' gustizzja naturali. Fi kliem iehor, il-fatt li f'proceduri civili ma jistghux jigu kkunsidrati u determinati kwistjonijiet ta' drittijiet fundamentali, ma jfissirx illi awtomatikament il-Qrati ordinarji huma prekluzi milli jissindikaw l-operat tal-PSC.

Il-kwistjoni tal-gurisdizzjoni tal-qrati ordinarji f'kaz ta' ilmenti kontra l-PSC gie mistharreg u deciz proprju fil-kaz ta' **David Gatt** *ante.*

Il-Qorti ta' l-Appell qalet hekk:

"*39. Konsegwentement tqum il-kwistjoni jekk din il-Qorti ghandhix gurisdizzjoni – in vista ta' dak li jippreskrivi l-Artikolu 115 tal-Kostituzzjoni – li tistharreg jekk ir-rakkomandazzjoni tal-PSC li jigi terminat l-impjieg ta' l-*

appellat hiex wahda valida fil-ligi, tenut kont li l-procedura stabbilita fir-regolament 35 ta' l-Avviz Legali 186 ta' l-1999 ma gietx segwita."

Il-Qorti tal-Appell ikkwotat b'approvazzjoni dak deciz fil-kaz **Veterinarju Dottor Frank Cassar v. Chairman tal-Public Service Commission** (deciza mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fit-12 ta' Ottubru 1976), fejn il-PSC ma segwietx il-procedura stipulata minnha stess. Il-Qorti rriteniet li hija prekluza lill-Qrati milli jezaminaw u jiddeciedu dwar materji affidati lill-Kummissjoni taht l-artikolu 113, 114, 115 u 117 u jekk il-Kummissjoni qdietx il-mansjonijiet taghha validament. Madanakollu affermat il-gurisdizzjoni tal-Qrati ordinarji sabiex jaraw "*li l-formalitajiet u proceduri li jirregolaw il-Kummissjoni u lill-Bord tad-Dixxiplina, fejn il-Kummissjoni stess hasset il-htiega li ghandha taghmel regoli, jigu osservati, u tara li kollox isir skont il-ligi...*" Altrimenti, fi kliem l-istess Qorti: "*Li kieku ma kienx hekk, il-Kummissjoni kien ikollha poter assolut li wara li tghid li tintrabat li ser issegwi certi proceduri, twarrabhom u ma tosservahomx kull meta jidhrilha, peress li l-ebda poter ma jkun jista' jissindika dan l-operat."*

Inoltre kif gie ribadit minn din il-Qorti kif diversament presjeduta mill-On. Imhallef Tonio Mallia fil-kaz **Dr. Joseph Cachia Fearne vs Segretarju Permanenti fil-Ministeru ghar-Rizorsi u l-Infrastruttura et.** deciza fl-20 ta' Ottubru 2005:

"Il-principji tal-gustizzja naturali jridu dejjem u skrupolozament jigu osservati minn kull Qorti, Tribunal,

*Bord jew Kummissjoni mahtura biex tiehu decizjoni fir-rigward ta' individwu, u ebda awtorita' moghnija b'dan il-poter ma tista' twarrab dawn il-principji b'immunita' (ara, per ezempju, il-kazijiet "**Zammit vs Falzon",** deciza mill-Onorabbli Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fl-10 ta' Marzu, 2003, "**Mangion vs Cilia Pisani noe",** deciza minn din il-Qorti fl-20 ta' Mejju, 2004, "**De Gaetano vs Awtorita' tal-Ippjanar**" deciza minn din il-Qorti fit-30 ta' Marzu, 2005, u "**A J Hili ta' Miena Ltd vs Kummisarju tat-Taxxa fuq il-Valur Mizjud",** deciza minn din il-Qorti (Sede Kostituzzjonali) fl-14 ta' Ottubru, 2004). Ovvjament, il-principju audi alteram partem, ma jfissirx li l-parti milquta trid bil-fors tinstemgha, izda li tinghata l-opportunita' tressaq il-kaz taghha."*

Inoltre kif inghad mill-Qorti tal-Appell fil-kaz fl-ismijiet **Charles Mattocks vs Dr Anthony Gruppette noe et.** (App.Civ. 27.6.2008):

"*Il-PSC mhux hieles minn skrutinju tal-qrati ordinarji. Il-Qrati taghna osservaw li l-PSC mhix insindikabbli b'mod assolut, u jekk jigi allegat li l-PSC ma segwietx ir-regoli ta' procedura li hi stess tkun ghamlet ghas-smigh tal-kazi quddiema ("**Cassar vs. Chairman tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku",** eventwalment ceduta quddiem il-Qorti Kostituzzjonali fit-13 ta' Novembru, 1985), jew jigi allegat li l-PSC agixxiet b'mod diskriminatorju ("**Galea vs Chairman tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku**", diciza mill-Qorti Kostituzzjonali fl-20 ta' Jannar, 1985), jew li l-istess PSC agixxiet bi ksur tad-drittijiet fundamentali tal-bniedem ("**Attard vs Sant'Angelo noe et**", deciza mill-*

*Prim Awla tal-Qorti Civili (Sede Kostituzzjonali) fis-6 ta' Novembru, 1996), allura l-Qorti ordinarja tista' tintervjeni, tissindika u eventwalment taghti r-rimedju opportun. Din il-Qorti zzid li anke jekk jigi allegat, fuq livell amministrattiv, li l-PSC agixxiet bi ksur tal-principji tal-gustizzja naturali jew agixxiet ultra vires il-poteri taghha, il-Qrati ordinarji jistghu u ghandhom jintervjenu. Il-principji tal-gustizzja naturali jridu dejjem u skrupolozament jigu osservati minn kull Qorti, Tribunal, Bord jew Kummissjoni mahtura biex tiehu decizjoni fir-rigward ta' individwu, u ebda awtorita` moghnija b'dan il-poter ma tista' twarrab dawn il-principji b'impunita` (ara, per ezempju, il-kazijiet "**Zammit vs Falzon",** deciza minn din il-Qorti (Sede Inferjuri) fl-10 ta' Marzu, 2003 u "**Mangion vs Cilia Pisani noe",** deciza mill-Prim Alwa tal-Qorti Civili fl-20 ta' Mejju, 2004). L-istess jista' jinghad f'kaz ta' allegazzjoni ta' qerq."*

Din il-Qorti tikkondividi dawn l-insenjamenti.

Fil-kaz odjern, din il-Qorti hija soddisfatta li r-rikorrent kellu a disposizzjoni tieghu r-rimedju ordinarju stabbilit bl-artikolu **469A** (1)(b)(ii) tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta ukoll f'dan il-kaz fejn l-istharrig jirreferi ghall-agir tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku, u dan in forza tal-iskorta tal-gurisprudenza fuq citata. Il-fatt li din l-azzjoni hija perenta llum mhuwiex raguni ghaliex din il-Qorti ghandha taghzel biex tezercita l-gurisdizzjoni originali taghha billi kien ir-rikorrent li halla t-terminu jiddekadi u ma hemmx ragunijiet impellenti li jwassluha biex tiddeciedi mod iehor.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi**, billi tilqa' l-ewwel eċċezzjoni preliminari tal-intimati dwar in-nuqqas ta' teħid tar-rimedji ordinarji min-naħa tar-rikorrent, billi jirriżulta li r-rikorrent tassew naqas milli jinqeda b'rimedji ġudizzjarji disponibbli għalih, u għaldaqstant il-Qorti tilqa' l-istedina tal-intimati li tagħżel li ma twettaqx is-setgħat tagħha li tisma' l-kawża skont il-proviso tal-artikolu 46(2) tal-Kostituzzjoni u l-proviso tal-artikolu 4(2) tal-Kapitolu 319 tal-Liġijiet ta' Malta; u

Teħles lill-intimati mill-osservanza tal-gudizzju, bl-ispejjeż kontra r-rikorrent.

Moqrija.

Onor. Imhallef Lorraine Schembri Orland
LL.D., M.Jur.(Eur.Law), Dip.Trib.Eccles.Melit.
15 ta' Novembru 2016

Josette Demicoli
Deputat Registratur
15 ta' Novembru 2016